

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองพะ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งรวบรวมมาจากสภาพการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถาม ทำแบบทดสอบการสังเกต การสัมภาษณ์ และการจดบันทึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองพะ จังหวัดมหาสารคาม
3. ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองพะ จังหวัดมหาสารคาม
 - 3.1 การดำเนินการพัฒนาในครั้งที่ 1
 - 3.2 การสะท้อนผลการพัฒนาในครั้งที่ 1
 - 3.3 การดำเนินการพัฒนาในครั้งที่ 2
 - 3.4 การสะท้อนผลการพัฒนาในครั้งที่ 2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. % แทน ค่าร้อยละ (Percentage)
2. \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
3. S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้าง หนองบะ จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้าง
หนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล จำนวน 42 คน ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน
14 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 19 คน และคณะกรรมการฯ จำนวน 9 คน ในวันที่ 9 ธันวาคม
2555 เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียน
บ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ใน 5 ด้าน
ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคน ได้รับ
การเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ
การศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริการ
งานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ
เครือข่าย ดังแสดงค่าในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ มีส่วน ร่วม
1. การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน			
นำเสนอความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน	2.83	0.91	ปานกลาง
2. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำมาวางแผนการจัด การศึกษาของโรงเรียน	2.98	0.92	ปานกลาง
3. กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2.48	0.77	น้อย
4. กำหนดผู้รับผิดชอบการวางแผนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน	3.00	0.88	ปานกลาง
5. ติดตามการวางแผนการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.05	0.91	ปานกลาง

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
6. กำหนดวัตถุประสงค์ในการวางแผนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2.95	0.91	ปานกลาง
7. จัดทำแผนพัฒนาในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.00	0.94	ปานกลาง
8. กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2.43	0.77	น้อย
9. ช่วยประสานงานกับบุคคลในท้องถิ่นเพื่อช่วยสนับสนุนงานในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.02	0.98	ปานกลาง
10. ให้ความสำคัญเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแผนเพื่อนำไปสู่การปรับแผนหรือเริ่มต้นการวางแผนใหม่	3.12	0.94	ปานกลาง
รวม	2.89	0.89	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในการเผยแพร่การจัดกิจกรรมของโรงเรียน			
11. แจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับรู้	2.83	0.88	ปานกลาง
12. ให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็กเล็ก	3.14	0.90	ปานกลาง
13. ช่วยเหลือติดต่อผู้รู้ ในชุมชนเข้าร่วมแก้ไขปัญหภายในโรงเรียน	3.05	0.96	ปานกลาง
14. ช่วยเหลือติดต่อผู้รู้ นอกชุมชนเข้าร่วมแก้ไขปัญหภายในโรงเรียน	2.93	0.89	ปานกลาง
15. ติดต่อสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน	3.43	0.83	ปานกลาง
16. อำนวยความสะดวกในเรื่องของแหล่งเรียนรู้	2.45	0.74	น้อย
17. ติดต่อสอบถามผลการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน	2.40	0.77	น้อย
18. ดำรวจความต้องการด้านทรัพยากรของโรงเรียน	3.17	0.91	ปานกลาง
19. ช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาโรงเรียน	2.95	0.94	ปานกลาง
20. สรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนเมื่อสิ้นปีงบประมาณ	3.17	0.93	ปานกลาง
21. แสวงหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์แลกเปลี่ยนระหว่างชุมชนกับโรงเรียน	3.10	0.88	ปานกลาง

สภาพการณ์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
22. เสนอแนะบุคลากรในห้องเรียนที่มีความรู้ความสามารถเข้าเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูที่เลี้ยงเด็ก	2.43	0.70	น้อย
23. กำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	2.93	0.89	ปานกลาง
รวม	2.92	0.86	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา			
24. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้จากภายในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	3.05	0.94	ปานกลาง
25. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้จากภายนอกห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน	3.14	0.90	ปานกลาง
26. ประสานงานด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.10	0.91	ปานกลาง
27. ประสานงานด้านงบประมาณของโรงเรียน	2.45	0.83	น้อย
28. จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์จากแหล่งภายนอกโรงเรียน	3.26	0.89	ปานกลาง
29. จัดสรรหางบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน	2.33	0.72	น้อย
30. เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น	3.36	0.88	ปานกลาง
31. พิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2.43	0.77	น้อย
รวม	2.89	0.85	ปานกลาง

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
33. ร่วมเป็นคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริการงานทั่วไปไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	2.95	0.96	ปานกลาง
34. กำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป	2.33	0.75	น้อย
35. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาในการบริหารและการจัดการเกี่ยวกับงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรม	2.43	0.70	น้อย
รวม	2.70	0.84	ปานกลาง
36. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย กำหนดแนวทางการสร้างความสัมพันธ์และประสานงานกับประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและเป็นแหล่งที่จะให้บริการชุมชน	3.21	0.84	ปานกลาง
37. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรภายนอกให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการและชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน	2.79	0.90	ปานกลาง
38. กำกับติดตามดูแลและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและท้องถิ่น	3.24	0.88	ปานกลาง

สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
39. เสนอแนะส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน	2.50	0.89	น้อย
รวม	2.88	0.87	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.86	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการเผยแพร่การจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.92$) การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 2.89$) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 2.89$) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย ($\bar{X} = 2.88$) และการเสนอแนะทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริการงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 2.70$)

ซึ่งจากระดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีข้อสรุปร่วมกันคือ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และสร้างการยอมรับ ศรัทธาของผู้ปกครองและชุมชนต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม

การดำเนินการพัฒนา

การศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคามในครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแผนปฏิบัติการซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนามาพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนมี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมประชุมเชิง

ปฏิบัติการ และกิจกรรมการนิเทศภายใน รายละเอียดการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 2 กิจกรรม มีรายละเอียดการปฏิบัติ ดังนี้

1. กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามแบบของกิจกรรมการพัฒนา สืบเนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยบางส่วน ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนในการบริหารโรงเรียนทำให้ เข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่น้อย จึงได้นำกิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกิจกรรม การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการจัดการศึกษาโรงเรียน โดยปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation หรือ A) เชิญวิทยากร คือ นายสุวรรณ สุริยา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารด้านการจัดการศึกษาโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วม ศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของตน โดยใช้เวลา 1 วัน คือวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2555 โดยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ ออกเอกสารเรียนเชิญท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม คือ นายสุวรรณ สุริยา เพื่อทำหน้าที่ในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนการกำหนดการประชุม ดังนี้

เวลา 09.00 น. – 11.45 น. วิทยากรดำเนินการบรรยายให้ความรู้ โดย นายสุวรรณ สุริยา ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ใน หัวข้อ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน
2. การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อม อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

เมื่อบรรยายจบลงวิทยากรได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมศึกษาได้อภิปราย ชักถาม ปัญหาข้อสงสัยและหยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 น. -15.00 น. ดำเนินการบรรยายให้ความรู้ในเรื่อง

1. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
2. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ บประมาณ การบริการงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป
3. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย

หลังจากการบรรยายจบลงวิทยากรได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ซักถามข้อสงสัยและแนวทางการปฏิบัติ หยุดพักรับประทานของว่าง

เวลา 15.15 น. – 15.30 น. ให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบหลังการฟังการบรรยายให้ความรู้ เพื่อดูว่ามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากน้อยเพียงใด หลังจากรับฟังบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯต่อโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้พบว่า ก่อนการพัฒนาผู้ร่วมวิจัย ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเท่าที่ควร เนื่องจากโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ไม่ได้ทำความเข้าใจและชี้แจงบทบาทของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯให้ทราบ แต่หลังจากได้รับการพัฒนาทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น โดยพิจารณาได้จากผลการทดสอบหลังจากที่วิทยากรให้ความรู้ ซึ่งได้ใช้แบบทดสอบฉบับเดิม ผลการศึกษาพบว่า ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้นได้จากผลของคะแนนแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯต่อการบริหารงานการศึกษาโรงเรียนโดยเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมปฏิบัติการ ซึ่งนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วม ในการร่วมกิจกรรมวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม

รายการพฤติกรรม	ผู้มีส่วนร่วม	ร้อยละของผู้มีส่วนร่วม
1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	36	85
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม	29	69
3. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม / สนใจเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายขณะร่วมทำกิจกรรม	31	73
4. สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	36	85
5. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	39	92
6. สามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้	29	69
7. มีการจดบันทึกข้อมูลหรือสิ่งที่พบเห็น	27	65
เฉลี่ย	32	77

จากตารางที่ 3 ผลจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษา เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77

1.2 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence หรือ I)

ดำเนินการในเวลา 15.30 น. – 16.30 น. โดยเป็นขั้นตอนต่อจากการสร้างความรู้ ซึ่งมีผู้ร่วมวิจัยหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษา

พ.ศ. 2555 ว่าควรมีการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ของคนที่ให้มากขึ้น การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกตกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 พฤติกรรมมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคามผู้ร่วมวิจัยแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

รายการพฤติกรรม	ผู้มีส่วนร่วม	ร้อยละของผู้มีส่วนร่วม
1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	19	73
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม	21	81
3. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม / สนใจเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายขณะร่วมทำกิจกรรม	23	88
4. สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	19	73
5. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	20	77
6. สามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้	16	62
7. มีการจดบันทึกข้อมูลหรือสิ่งที่พบเห็น	18	69
เฉลี่ย	19	75

จากตารางที่ 5 ผลจากการสังเกตพบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคามในการร่วมกิจกรรมผู้ร่วมวิจัยแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 75

1.3 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการปฏิบัติ (Control หรือ C) ดำเนินการในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2555 โดยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

เวลา 09.30 น. – 10.30 น. ให้กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกันวางแผนกำหนดวันเวลาในการดำเนินการ โดยได้มีการตกลงว่าจะมีเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ
2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ คือ การจัดกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ การจัดกิจกรรมวันเด็ก เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ

ผลจากการร่วมกันวางแผนกำหนดรูปแบบและ วัน เวลาในการดำเนินแนวทางการพัฒนา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความตั้งใจในการเสนอแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้ร่วมกันเสนอแนวทางในการพัฒนา เช่น ควรมีการร่วมกันในการกำหนดนโยบายและวิธีการในการดำเนินงานโรงเรียน และเสนอให้มีการประชุมประจำปีเพื่อวางแผนแนวทางในการดำเนินงานต่อไป และได้เสนอให้กำหนดวันในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียน โดยให้ทำเป็นปฏิทินร่วมกิจกรรมมอบให้แก่ผู้ปกครอง และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3.1 การทดลองเขียนแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

เวลา 10.30 น. – 12.00 น. จัดให้มีการทดลองเขียนแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ทั้ง 5 ด้าน คือ

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 4. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ
- งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียน

5. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนและเครือข่ายซึ่งในการดำเนินการในการพัฒนานั้นได้จัดให้มีวิทยากรคอยเป็นผู้แนะนำในการดำเนินการเขียนแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ นายสุวรรณ สุริยา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม โดยวิทยากรได้แบ่งกลุ่มให้ผู้ร่วมวิจัยได้ทดลองปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม และดำเนินการบรรยายจนเสร็จสิ้น

ผลจากการสัมภาษณ์ ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ ในโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย หลังการเข้าร่วม กิจกรรมการสอนงาน ปรากฏว่า

“... กิจกรรมการสอนงานทำให้รู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก แต่ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... ยังมองภาพออกไม่ชัดเจนในเรื่องการกำหนดนโยบายและแผน โรงเรียนเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... การร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้รับทราบว่าเราต้องส่งเสริมและสนับสนุนเด็กในเรื่อง ต่าง ๆ อย่างไร และคิดว่าจะนำกลับไปใช้ ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... เราต้องส่งเสริมและสนับสนุนเด็กในเรื่อง ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ เด็กได้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... เราต้องมาร่วมกันซ่อมแซมสนามเด็กเล่นให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยต้องร่วมกันคนละ ไม้ละมือเพื่อลูกหลานของเรา ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... เราควรจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา เพื่อนำเงินที่ได้มาพัฒนาศูนย์ของเรา ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... การบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติ ได้จริง และต้องดูความพร้อมของศูนย์เราด้วย ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“... การพัฒนาศูนย์นั้นเราต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการบริหารศูนย์ ผู้ปกครอง อบต. ชุมชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

1.3.2 วิทยากร ได้มอบหมายให้ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เวลา 13.00 น. – 15.00 น. หลังจากที่วิทยากรได้ทดลองให้ผู้ร่วมวิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ทั้ง 5 ด้านแล้ว ได้มอบหมายงานให้ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการทั้ง 5 ด้านเพื่อนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน โดยให้แต่ละคนช่วยกันเสนอแนวทางการดำเนินงานแล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ แล้วเขียนออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ ในโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ เมื่อเสร็จแล้วมอบของที่ระลึกแก่วิทยากร กล่าวขอบคุณและปิดการประชุม เวลา 16.30 น.

ผลการสังเกต กิจกรรมการมอบหมายงาน รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตฉบับที่ 1 แบบสังเกตกิจกรรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม กิจกรรมการมอบหมายงาน

รายการพฤติกรรม	ผู้มีส่วนร่วม	ร้อยละของผู้มีส่วนร่วม
1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	20	77
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม	19	73
3. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม /สนใจเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายขณะร่วมทำกิจกรรม	19	73
4. สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	21	81
5. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	20	77
6. สามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้	21	81
7. มีการจดบันทึกข้อมูลหรือสิ่งที่พบเห็น	18	69
เฉลี่ย	20	76

จากตารางที่ 5 ผลจากการสังเกตพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และ คณะกรรมการฯ ในโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ในการร่วมกิจกรรมการมอบหมายงานคิดเป็น ร้อยละ 76

จากการสัมภาษณ์ หลังจากการร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน มากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลที่ได้รวบรวมมานี้

“...การกำหนดนโยบายและแผนของ โรงเรียน ต้องดูความพร้อมของโรงเรียนและ หน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการกำหนดงบประมาณ ...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...เราต้องส่งเสริมและสนับสนุนเด็กในเรื่อง ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็ก ได้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...เราต้องมาร่วมกันซ่อมแซมสนามเด็กเล่นให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยต้องร่วมกันคนละไม้ ละมือเพื่อลูกหลานของเรา...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ จริง และต้องดูความพร้อมของโรงเรียนเราด้วย...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การพัฒนาชุมชนนั้นเราต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการ บริหารศูนย์ ผู้ปกครอง อบต. ชุมชน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง...”

(ผู้ร่วมวิจัย. 23 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

จากการมอบหมายงาน พบว่า สรุปลงได้ว่าครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้าน น้ำสร้างหนองบะ ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 5 ด้าน เพื่อนำมาเป็น แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนแล้วเขียนออกมาเป็นแนวทางการปฏิบัติ โดยได้ยึดตามความ ต้องการของชุมชน และความพร้อมโรงเรียน

สรุปผลกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ บทบาทหน้าที่ระเบียบองค์การบริหารส่วน โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2548 ดังนี้

กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่ายตั้งข้อมูลที่รวบรวมได้ ดังนี้คือการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ปรากฏผลการพัฒนาดังนี้

1. ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ พบว่ากลุ่มเป้าหมายโดยรวมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น

2. ผลการสังเกตกลุ่มผู้ร่วมวิจัยระหว่างการประชุมแบบกระบวนการมีส่วนร่วม

2.1 ด้านการกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม และสอบถามข้อสงสัยและได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเข้าประชุมตรงเวลาและอยู่ร่วมประชุมจนถึงเวลาเลิกประชุมปฏิบัติตามกิจกรรมตามคำแนะนำของวิทยากรเป็นอย่างดี กระตือรือร้นตั้งใจฟังการบรรยายศึกษาเอกสารคู่มือประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ และตั้งคำถามกับวิทยากร

2.2 ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ร่วมแสดงความคิดเห็นในระหว่างการดำเนินกิจกรรม แต่มีตัวแทนจากผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นร่วมกับวิทยากร โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียน

2.3 ด้านความสนใจการร่วมกิจกรรม / สนใจเนื้อหาที่วิทยากรบรรยายจะร่วมทำกิจกรรม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยให้ความสนใจร่วมกิจกรรมและเนื้อหาที่วิทยากรบรรยาย โดยเฉพาะ

เมื่อวิทยากรนำเสนอในรูปแบบ Power Point และมีการจัดบันทึกในสิ่งที่ตนเองสนใจ และเป็นเรื่อง
ที่แปลกใหม่

2.4 ด้านความสนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม
พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความสนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยด้วยกัน
และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหากพบว่าความคิดเห็นไม่ตรงกัน โดยเฉพาะตัวแทนจากองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนประชาคม

2.5 ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีการพูดคุย และ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นและขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันเพื่อให้กิจกรรมผ่านไป
ด้วยดี

2.6 ความสามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มของ
ตัวแทนครูผู้ดูแลเด็กสามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้ดี และกล้าแสดงออก แต่ตัวแทนจาก
ผู้ปกครอง ไม่กล้าตอบข้อซักถามเท่าที่ควรต้องมีคนช่วยตอบจึงกล้าตอบข้อซักถาม

2.7 มีการจัดบันทึก ข้อมูล หรือสิ่งที่พบเห็น พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการจัดบันทึก
ข้อมูลในเรื่องที่วิทยากรบรรยายให้ความรู้ และเมื่อมีข้อสงสัยก็จัดบันทึกไว้สำหรับไว้ถามวิทยากร
ในตอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ผลการสัมภาษณ์ ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของครู
ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยระหว่าง
ประชุมแบบกระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน
ทั้ง 5 ด้าน และจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาของโรงเรียนหนองบะให้ได้มาตรฐานและสนองต่อ
ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สรุปผลการประชุมแบบกระบวนการมีส่วนร่วม จากการทดสอบ สังเกต และการ
สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของครู
ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย
และแผนพัฒนาโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อม
อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมให้มีกระบวนการเพื่อการศึกษา การเสนอ
แนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการ
บริหารทั่วไปโรงเรียนในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ
ในบทบาทหน้าที่ และกล้าแสดงออกในการที่จะซักถามวิทยากรเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนที่
ประสบความสำเร็จ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ
ตนการประชุมครั้งนี้เป็นการสร้างเสริมเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและร่วมกัน การ

วางแผนการดำเนินงาน สำเร็จหรือไม่นั้น กลุ่มผู้วิจัยสรุปว่าต้องมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้จริง

2. กิจกรรมการนิเทศภายใน

เป็นกระบวนการต่อเนื่องตามกลยุทธ์ของการพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อให้ทราบถึงผลการจัดกิจกรรมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการสังเกต การสัมภาษณ์การทำแบบทดสอบ และการบันทึกการนิเทศ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยดำเนินการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล จำนวน 2 ครั้ง นิเทศครั้งที่ 1 คือวันที่ 23 ธันวาคม 2555 และนิเทศ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ การสังเกตการสัมภาษณ์ การทดสอบ การบันทึกนิเทศ การบันทึกประจำวันของผู้วิจัยมีกิจกรรมการนิเทศ

ผลการประเมินพบว่า วันที่ 23 ธันวาคม 2555 การนิเทศที่เน้นบรรยากาศการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันนิเทศภายใน โดยมีวิทยากรให้คำปรึกษาชี้แนะ ผลการนิเทศพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถตอบข้อซักถามของผู้ประเมิน ได้ในบ้างคำถาม เนื่องจากบ้างคำถามผู้ร่วมวิจัยยังเข้าใจไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ปรากฏผลดังตาราง 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการนิเทศภายใน ครั้งที่ 1

รายการพฤติกรรม	จำนวนคน (คน)	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน	17	9
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21	5
3. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	23	3
4. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียน	21	5
5. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย	19	7
เฉลี่ย	20	6
ร้อยละ	78	22

จากตารางที่ 6 พบว่า ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความเข้าใจในหน้าที่บทบาทของตน เฉลี่ยจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 78 และไม่เข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตนเฉลี่ยจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22

ผลการนิเทศ ครั้งที่ 2 คือ วันที่ 24 ธันวาคม 2555 พบว่า ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ และสามารถตอบคำถามได้ดีขึ้น ปรากฏดังตาราง 7

ตารางที่ 7 แสดงผลการนิเทศภายในครั้งที่ 2

รายการพฤติกรรม	จำนวนคน (คน)	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
1. โครงการสานสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน	25	1
2. และกิจกรรมวันบิณฑิคน้อย	26	0
เฉลี่ย	25	1
ร้อยละ		

จากตารางที่ 7 พบว่า ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนหนองบะเฉลี่ยจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 96 และไม่เข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตนและไม่เข้าร่วมกิจกรรม เฉลี่ยจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 4

ผลการพัฒนาในครั้งที่ 1

จากการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งที่ 1 โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วม และการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของตนได้ ทำให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายกล้าแสดงออกทั้งทางด้านความคิด และการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อสร้างความมั่นใจในการเรียนและการรับรู้ จากประสบการณ์จริงโดยตรงผลการดำเนินงานตามครั้งที่ 1 พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วม วันที่ 22 - 23 ธันวาคม 2555 เวลา 08.30 - 16.30 น. และการนิเทศ ติดตามประเมินผลวันที่ 24 ธันวาคม 2555 นั้นประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. การให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ พบว่า หลังจากวิทยากรได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนแล้ว ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น โดยเปรียบเทียบจากผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังรับการอบรม

2. บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันร่างนโยบาย และ แผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำเสนอให้เป็นแผนกลยุทธ์สำหรับใช้พัฒนาโรงเรียนต่อไป

2.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยทุกคนได้เสนอแนวทางให้มีการซื้อสื่อและวัสดุที่มุ่งเน้นให้เด็กได้มีความพร้อมตามเกณฑ์มาตรฐาน และร่วมกันสร้างสื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมภายในศูนย์ คือ จัดสนามเด็กเล่นใหม่ และซ่อมแซมเครื่องเล่นที่มีสภาพชำรุดและควรมีการพัฒนาให้บุคลากรทุกคน โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

2.3 ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจตระหนักเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสามารถร่วมกันวางแผนในการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อระดมความร่วมมือในด้านงบประมาณ แรงงาน มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการระดมทรัพยากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2.4 ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโรงเรียน ดีขึ้นและสามารถเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานโรงเรียน

2.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย พบว่า จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน และการนิเทศ ติดตามประเมินผล กลุ่ม

ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความมั่นใจมากขึ้น กล่าวแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทาง
วิธีการต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ ของโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยรับอาสาที่จะเป็นแกนนำการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
ด้วยความเชื่อมั่นในแผนที่ได้เป็นผู้ส่วนร่วมวางเอาไว้

จากผลการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้าน
น้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งที่ 1 โดยใช้กระบวนการประชุมระดมความคิดตาม
กระบวนการมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วม การสอนงาน การมอบหมายงาน
การศึกษาดูงาน และการนิเทศติดตาม ประเมินผล กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการพัฒนาการมีส่วน
ร่วมตามบทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ ได้แก่ การกำหนดแผนกลยุทธ์ใน
การพัฒนาโรงเรียน เสนอแนวทางให้มีการซื้อสื่อและวัสดุที่มุ่งเน้นให้เด็กได้มีความพร้อมตาม
เกณฑ์มาตรฐาน และร่วมกันสร้างสื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมภายในศูนย์ ร่วมกันวางแผนในการ
ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเพื่อระดม
ความร่วมมือในด้านงบประมาณ แรงงาน มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการระดมทรัพยากรเสนอแนว
ทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โรงเรียน โดยกำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน โรงเรียน
เสนอแนะแนวทาง วิธีการต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมใน
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยรับอาสาที่จะเป็นแกนนำการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชน จุดอ่อนที่ควรนำมาปรับปรุงในครั้งที่ 2 คือ ด้านการกำหนดนโยบายและ
แผนพัฒนา โรงเรียนและกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับ
ชุมชนและเครือข่าย เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เพราะที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบ
อาชีพมีการกิจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ จึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนได้ช่วย
เต็มที่หรือเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างไม่ต่อเนื่อง จึงนำเอาปัญหานี้มาปรับปรุงเพื่อเพิ่มการพัฒนาการมี
ส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ โรงเรียน โดยใช้กลยุทธ์การประชุม
เชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการพัฒนาในครั้งที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในครั้งที่ 2

ผลจากการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งที่ 1 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการใน
วันที่ 22-23 ธันวาคม 2555 และการนิเทศภายใน 23 - 24 ธันวาคม 2555 ยังพบประเด็นปัญหาจาก
การพัฒนาคือ คณะกรรมการยังไม่มั่นใจในด้านการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตน 2 ประเด็น
คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนและเครือข่ายเนื่องจากด้านการกำหนดนโยบาย

และแผนพัฒนาโรงเรียนนั้น ผู้ร่วมวิจัยยังกำหนดนโยบายไม่ชัดเจน ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา และดำเนินการกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนและเครือข่ายนั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยยังได้มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ดังนั้น กลุ่มผู้วิจัยได้ตกลงกันให้มีการประชุมเชิง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จึงได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 24 มกราคม 2556 เวลา 09.00 -15.00 น. ที่หอประชุม โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม พร้อมทั้งครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โดยดำเนินการดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ คือเชิญเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และให้ผู้ร่วมวิจัยเสนอนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนที่จะใช้ในโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ในปีการศึกษา 2556 ต่อไป

2. ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย มีขั้นตอนดำเนินการ คือ ประชุมว่าด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และการแต่งตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง ได้อธิบายถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายผู้ปกครองให้ผู้ปกครองทราบ แล้วจึงแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ สรุป สภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการของชุมชน สาเหตุ ที่ทำให้โรงเรียนไม่พัฒนาตามที่ต้องการของชุมชน ที่ประชุมได้สรุปสาเหตุสภาพปัจจุบันปัญหาร่วมกันว่า ขาดการประชาสัมพันธ์และการติดต่อประสานงานที่ดีไม่มีทีมงานโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทาง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนดังรายละเอียดการดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนดังนี้

2.1. การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวและเสียงตามสายของหมู่บ้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้น ได้มอบหมายหน้าที่ให้กับผู้แทนผู้นำชุมชนคือผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้ประชาสัมพันธ์บอกลูกบ้านถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาของ โรงเรียนหนองบะให้เป็นโรงเรียนน่ายุ่ได้อย่างไร รวมทั้งการสร้างเครือข่ายโรงเรียนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา จะดำเนินการในวันศุกร์ เพื่อเป็นการกระตุ้นชุมชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรม

2.2. การประชาสัมพันธ์ โดยบอกวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการจากชุมชน โดยให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่เป็นคณะกรรมการรับผิดชอบร่วมกัน

2.3. การสร้างทีมงาน โดยการใช้เครือข่ายผู้ปกครองเข้าหาชุมชนตามแผนที่วางไว้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ด้วยการพูดคุยถามถึงสภาพการดำรงชีวิต การทำงาน และสร้างความเข้าใจ บอกจุดประสงค์ของกิจกรรมและขอความร่วมมือในการร่วมกันพัฒนา โดยกลุ่มผู้วิจัยได้กำหนด

วัน เวลา ทำกิจกรรมร่วมกันคือ การดำเนิน โครงการสานสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน และ จัดงาน
บัณฑิตน้อยโรงเรียน และจัดโครงการสานสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน

“...การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจน จะทำให้โรงเรียนของเรา
มีการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ว่าบรรลุสิ่งที่ตั้งไว้หรือไม่...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...เราต้องมีกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา และต้องตรวจสอบผลการดำเนินงานด้วย...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555: การสัมภาษณ์)

“...หากเราทุกฝ่ายช่วยกันพัฒนาของโรงเรียนหนองบะของเรา อีกไม่นานโรงเรียน
ของเราคงพัฒนามากกว่าเดิมเยอะ...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การร่วมมือกันพัฒนานั้นนอกจากจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเป็นการสร้าง
เครือข่ายแล้ว ยังเป็นการเริ่มต้นของการพัฒนาของโรงเรียนหนองบะในด้านต่าง ๆ ต่อไป...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555: สัมภาษณ์)

“...การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เราควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเพิ่ม
รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การประชาสัมพันธ์ที่ดีควรมีเอกสารประกอบ เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้รับ
การประชาสัมพันธ์...”
(ผู้ร่วมวิจัย. 24 ธันวาคม 2555 : สัมภาษณ์)

ผลการสังเกต กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต ฉบับที่ 1
แบบสังเกตกิจกรรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียน
บ้านน้ำสร้างหนองบะ สรุปได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ โรงเรียน
บ้านน้ำสร้างหนองบะ กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

รายการพฤติกรรม	ผู้ร่วมวิจัย	ร้อยละของผู้ร่วมวิจัย
1. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	20	77
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม	17	65
3. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม / สนใจเนื้อหา ที่วิทยากรบรรยายขณะร่วมทำกิจกรรม	20	77
4. สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็น ของผู้ร่วมกิจกรรม	22	85
5. มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	23	88
6. สามารถตอบข้อซักถามของวิทยากรได้	20	77
7. มีการจดบันทึกข้อมูลหรือสิ่งที่พบเห็น	18	69
เฉลี่ย	20	77

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลจากการสังเกต พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และ
คณะกรรมการฯ ในโรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ ในการร่วมกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ
คิดเป็นร้อยละ 77

สรุปผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ ในโรงเรียน
บ้านน้ำสร้างหนองบะ ในเรื่องการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และด้านกิจกรรมการมี
ส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่ายนั้น ในครั้งที่ 2
โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนที่
ชัดเจน และสามารถนำมาปฏิบัติได้ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่ายนั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่
เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งมีการกำหนดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความ
สัมพันธ์ที่ดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่ายคือ กิจกรรม โครงการสานสัมพันธ์บ้านและ
โรงเรียน และ จัดงานบัณฑิตน้อยโรงเรียน

ผลการพัฒนาในครั้งที่ 2

จากการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านน้ำสร้าง
หนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และด้าน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่ายนั้น ในครั้งที่ 2 สามารถสะท้อนผลการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็ก ผู้ร่วมวิจัยเสนอ นโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนที่จะใช้ในโรงเรียนใน โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2556 ได้อย่าง ชัดเจน และเหมาะสม

2. ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนและเครือข่าย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและสามารถ ดำเนินการได้ อีกทั้งมีการกำหนดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนและเครือข่าย

สรุปผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านน้ำสร้าง หนองบะ จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตน และ มีการเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหน้าที่ของตน อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อน คือ บุคคลภายนอกยังไม่เข้าใจหน้าที่บทบาทของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯเท่าที่ควร โรงเรียนหนองบะควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความสำคัญกับ คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนอย่างจริงจังเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการแสดง บทบาทของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯในการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนต่อไป